

MINISTERSTWO
ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

PROGRAM
DLA POLSKIEGO ZIEMNIAKA

Warszawa,*21 września*..... 2018 r.

Wstęp

Ziemniaki są tradycyjnie ważnym gatunkiem uprawianym w Polsce i pomimo że powierzchnia ich produkcji zmniejsza się (według powszechnego spisu rolnego w 2002 r. ziemniaki były uprawiane na powierzchni 803,4 tys. ha, natomiast w 2017 r. zostały wysadzone na powierzchni około 330 tys. ha), mają one nadal znaczący udział w strukturze zasiewów, który w 2016 r. wyniósł 2,8%.

Postępująca profesjonalizacja uprawy ziemniaka w Polsce powoduje przy tym, że zwiększa się wydajność ich produkcji z ha. W 2017 r. w Polsce zebrano ponad 9,2 mln ton ziemniaków, to jest więcej o ok. 1,2 mln ton od średnich zbiorów z lat 2011-2015. Zwiększył się także średni plon z ha do 27,9 ton – dla porównania w roku 2004 średni plon wyniósł zaledwie 19,3 t/ha.

Krajowy popyt na ziemniaki jest jednak ograniczony – zużycie krajowe ziemniaka na wszystkie kierunki użytkowania (jadalne, skrobię, przetwórstwo spożywcze, sadzeniaki) nie przekracza 6 mln ton netto (brutto 8 mln ton). Spadkowa tendencja obserwowana jest przede wszystkim w odniesieniu do konsumpcji ziemniaka – spożycie tej rośliny w ostatnim 30-leciu spadło ze 130 do 96 kg/osobę/rok.

Możliwość wysyłki polskich ziemniaków na rynki innych państw członkowskich Unii Europejskiej jest przy tym ograniczona, ze względu na obowiązujące w tym zakresie regulacje fitosanitarne.

Jedną z głównych przyczyn takiego stanu rzeczy jest powszechne występowanie na terenie kraju bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* (Cms), sprawcy bakteriozy pierścieniowej ziemniaka. W związku z występowaniem tej bakterii zostały bowiem wprowadzone ograniczenia w dostępie polskich ziemniaków do rynków pozostałych państw członkowskich Unii Europejskiej.

Wysokie zbiory ziemniaka w niektórych latach (2004, 2007, 2011, 2014, 2017), przy ograniczonej możliwości wysyłki ziemniaków poza granice kraju, powodują zatem zaburzenia na rynku i spadek cen – podaż w takich latach znacznie przewyższa popyt. Natomiast lata niskich plonów (susza) powodują wyżkę cen rynkowych (2006, 2010, 2013, 2015).

Powoduje to, że potencjał produkcyjny ziemniaka w Polsce nie jest w pełni wykorzystywany, a produkcja ziemniaka obciążona jest wysokim ryzykiem.

Celem niniejszego programu jest zatem wyeliminowanie bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* z profesjonalnej produkcji ziemniaka w Polsce, zapewnienie swobodnego dostępu dla polskich ziemniaków do rynków pozostałych państw członkowskich Unii Europejskiej i w konsekwencji poprawa opłacalności krajowej produkcji ziemniaka.

Osiągnięcie powyższych celów będzie wymagało podjęcia szeroko zakrojonych, komplementarnych działań w następujących obszarach:

- 1) **Uzyskanie profesjonalnej produkcji ziemniaka wolnej od bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*.**

- Wprowadzenie obowiązku wysadzania ziemniaków wolnych od bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*;
- Realizacja dopłat do powierzchni obsadzonych kwalifikowanymi sadzoniakami ziemniaka;
- Realizacja wsparcia dla gospodarstw, w których wykryto bakterię *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*;
- Ułatwienie w zagospodarowywaniu porażonych bulw ziemniaka;
- Zapewnienie szkoleń dla rolników z „bioasekuracji fitosanitarnej”.

2) Wyeliminowanie nieprawidłowości na krajowym rynku ziemniaka.

- Wprowadzenie przepisów zobowiązujących do podawania kraju pochodzenia w przypadku obrotu ziemniakami oraz właściwego oznaczania ziemniaków młodych;
- Zwiększenie kar za naruszenia przepisów dotyczących produkcji i obrotu ziemniakami;
- Prowadzenie ukierunkowanych kontroli zdrowotności, znakowania i jakości w obrocie ziemniakami.

3) Promocja polskiego ziemniaka na rynku krajowym i rynkach zagranicznych.

Przewiduje się, że program będzie realizowany przez okres 4 lat. Zakłada się, że okres ten pozwoli na osiągnięcie poprawy zdrowotności upraw ziemniaka prowadzonych w celu wprowadzenia plonu do obrotu handlowego, w stopniu pozwalającym na zniesienie dodatkowych wymagań związanych z wysyłką ziemniaków do pozostałych państw członkowskich.

Program nie wyklucza możliwości podejmowania dodatkowych działań, wspierających jego cele.

Ocena efektywności działań ujętych programie będzie podlegać ocenie po zakończeniu okresu jego realizacji.

1. Wprowadzenie obowiązku wysadzania ziemniaków wolnych od bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*

Podstawową barierą ograniczającą swobodną wysyłkę bulw ziemniaka z Polski do pozostałych państw członkowskich Unii Europejskiej, a zatem zagospodarowanie nadwyżki produkcyjnej, której nie jest w stanie wchłonąć rynek krajowy, jest nadal powszechne występowanie na terenie kraju bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, sprawcy bakteriozy pierścieniowej ziemniaka. Bakteria ta ma w Unii Europejskiej status organizmu kwarantannowego i podlega obowiązkowi zwalczania.

Mimo iż w ostatnich latach udało się istotnie ograniczyć występowanie bakterii (w 2004 r. porażonych było około 23,6% partii ziemniaków towarowych, podczas gdy w ziemniakach ze zbioru 2017/2018 – 6% partii), nadal stwierdzana jest ona na terenie całego kraju. Poziom porażenia krajowych upraw ziemniaka przez tego patogena należy nadal do najwyższych w Unii Europejskiej (poziom porażenia ziemniaków towarowych w UE z wyłączeniem Polski wynosi 0,93%). Zgodnie z danymi Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN), w 2017 r. aż w 693 miejscach produkcji wykryto obecność bakterii Cms.

Powoduje to, że przy wywozie ziemniaków z Polski do pozostałych państw członkowskich obowiązują dodatkowe wymagania fitosanitarne.

W latach 2013 i 2015 uzgodniono istotne złagodzenia warunków obowiązujących przy wysyłce ziemniaków do pozostałych państw członkowskich, pełna eliminacja dodatkowych wymagań obowiązujących przy wysyłce wymaga jednak dalszego ograniczenia wstępowania w Polsce bakterii Cms.

1.1. Wprowadzenie obowiązku wysadzania ziemniaków wolnych od bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*

Z punktu widzenia epidemiologii bakteriozy pierścieniowej ziemniaka, największe znaczenie dla rozprzestrzeniania się i utrzymywania bakterii Cms w gospodarstwie ma porażony materiał przeznaczony do sadzenia (choroba w Polsce najczęściej przebiega bezobjawowo, co powoduje, że producenci często wykorzystują porażony materiał nasadzeniowy nie zdając sobie sprawy z obecności bakterii).

Poziom wykorzystania kwalifikowanych sadzeniaków ziemniaka w Polsce jest przy tym relatywnie niski – wynosi ok. 18,2%, co sprzyja rozprzestrzenianiu się choroby (największe znaczenie ma tu międzysąsiedzka wymiana materiału nasadzeniowego).

Zdecydowanie najlepsza sytuacja ma miejsce w przypadku produkcji ziemniaków przemysłowych – wymiana materiału nasadzeniowego wynosi tu ok. 48% oraz ziemniaków jadalnych wczesnych – tu z kolei wymiana wynosi ok. 42%. Nieco gorzej sytuacja wygląda w przypadku ziemniaków jadalnych konfekcjonowanych (wymiana wynosi ok. 40%). Natomiast produkcja określana jako „wielokierunkowa” charakteryzuje się wymianą materiału na poziomie zaledwie 7%.

W związku z tym, wprowadzony zostanie obowiązek wysadzania jedynie ziemniaków o znanej zdrowotności – sadzeniaków ziemniaka lub ziemniaków innych niż sadzeniaki przebadanych przez PIORiN.

Obowiązek ten obejmie producentów zarejestrowanych przez PIORiN (tj. produkujących na rynek – zarówno z przeznaczeniem ziemniaków na cele konsumpcyjne, jak i przemysłowe) – ok 47,8 tys. podmiotów.

Aby ułatwić producentom spełnienie wprowadzanego warunku, będą oni ponosić 50% kosztów badań laboratoryjnych ziemniaków innych niż sadzeniaki, przeznaczonych do sadzenia.

Wprowadzenie powyższego rozwiązania wymagać będzie:

- 1) zmian legislacyjnych:
 - a) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 kwietnia 2007 r. w sprawie szczególnych sposobów postępowania przy zwalczaniu i zapobieganiu rozprzestrzenianiu się bakterii *Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus* – wprowadzenie obowiązku wysadzania zdrowego materiału nasadzeniowego dla podmiotów zarejestrowanych w PIORiN;
 - b) ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin – ograniczenie kosztów badań ponoszonych przez producentów;
- 2) zwiększenia środków finansowych przewidzianych na funkcjonowanie PIORiN o 44 mln zł rocznie.

Obowiązek zostanie wprowadzony począwszy od sezonu uprawowego 2020 r., tak aby zapewnić możliwość dostosowania się do nowych regulacji producentom, hodowcom sadzeniaków ziemniaka oraz PIORiN.

1.2 Realizacja dopłat do powierzchni obsadzonych kwalifikowanymi sadzeniakami ziemniaka

Do obsadzenia 1 ha plantacji ziemniaka wykorzystuje się na ogół ok. 2,5 t materiału nasadzeniowego. Cena materiału kwalifikowanego ziemniaka kształtuje się w zależności od odmiany pomiędzy kwotą 1 000 a 2 000 zł. Przy założeniu ceny ziemniaka na poziomie 1 300 zł, koszt obsadzenia 1 ha to 3 250 zł. Wysoki koszt materiału nasadzeniowego powoduje, iż wykorzystanie sadzeniaków ziemniaka w sektorach produkcji, w których nie jest to wymagane przez odbiorcę, pomimo obserwowanej w ostatnich latach wyraźnej tendencji wzrostowej, kształtuje się nadal na niskim poziomie.

W celu zachęcenia producentów do korzystania z kwalifikowanych sadzeniaków ziemniaka kontynuowany będzie w odniesieniu do ziemniaka mechanizm dopłat do 1 ha powierzchni gruntów ornych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany, wprowadzony w 2007 r. na podstawie przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o *organizacji niektórych rynków rolnych*.

Od 2016 r. w zakresie dopłat do powierzchni obsianej lub obsadzonej materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany obowiązuje rozwiązanie polegające na corocznym określaniu stawek dopłat na podstawie wnioskowanej powierzchni i wielkości środków zaplanowanych w ustawie budżetowej na dany rok na ten cel. Rozporządzenie Rady Ministrów określające wysokość tych stawek wydawane jest po zakończeniu składania wniosków i po przekazaniu do Ministerstwa całkowitych powierzchni objętych wnioskami dla poszczególnych grup roślin.

W roku 2018 na realizację wsparcia przewidziano 113 mln zł (tj. dla całego materiału siewnego objętego wsparciem).

1.3 Realizacja wsparcia dla gospodarstw, w których wykryto bakterię *Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus*

Kontynuowane będzie wsparcie producentów ziemniaka w walce z bakterią Cms poprzez dotacje na pokrycie kosztów związanych ze zwalczaniem tej bakterii – zmianą rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2015 r. w *sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa* wprowadzoną w 2016 r., rozszerzono zakres beneficjentów wsparcia o producentów ziemniaków towarowych (wcześniej z dotacji mogli korzystać producenci sadzeniaków). Rozporządzenie to wprowadziło możliwość uzyskania rekompensaty poniesionych strat dla producentów ziemniaków towarowych (porażonych przez bakterie Cms i *Ralstonia solanacearum*) na poziomie odpowiednio 70% i 50% w przypadku gospodarstw wykorzystujących badany i niebadany materiał nasadzeniowy.

W kolejnych latach wsparcie będzie ukierunkowane na gospodarstwa przestrzegające przepisów dotyczących wymogu wysadzania bulw ziemniaka o potwierdzonej zdrowotności.

1.4 Ułatwienie w zagospodarowywaniu porażonych bulw ziemniaka

Wprowadzenie obowiązku wysadzania jedynie bulw ziemniaka o znanej zdrowotności w początkowym okresie spowoduje wzrost liczby identyfikowanych ognisk występowania bakterii Cms.

Ziemniaki uznane za prawdopodobnie porażone lub porażone muszą być zagospodarowywane w sposób zapewniający nierozprzestrzenianie się patogena. Podstawową metodą ich wykorzystania jest zatem przerób przemysłowy.

Obecnie, z uwagi na ograniczoną liczbę gorzelni oraz innych zakładów przetwórstwa ziemniaków taka utylizacja jest utrudniona. Zakłady odmawiają przyjęcia porażonych bulw z uwagi na konieczność spełnienia określonych standardów fitosanitarnych i poniesienia dodatkowych kosztów z tym związanych.

W celu zaradzenia temu problemowi, w oparciu o badania przeprowadzone na zlecenie Ministerstwa przez Instytut Ochrony Roślin – PIB dopuszczone zostało wykorzystywanie takich bulw do produkcji biogazu. Wyłoniono także listę zakładów deklarujących spełnienie wymogów fitosanitarnych i chęć przerobu bulw ziemniaka.

Aby dodatkowo ułatwić utylizację porażonych i prawdopodobnie porażonych bulw w biogazowniach, zmieniona zostanie ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o *nawozach i nawożeniu* poprzez wprowadzenie rozwiązań umożliwiających łatwiejsze wykorzystywanie pofermentu z produkcji biogazu jako nawozu. Przewidziano także możliwość otrzymania dotacji przez rolników oddających porażone ziemniaki do biogazowni (pokrywającej w części stratę wynikającą ze sprzedaży ziemniaków po niższej cenie). W ten sposób porażone ziemniaki staną się bardziej atrakcyjnym towarem dla tych zakładów.

1.5 Zapewnienie szkoleń dla rolników z „bioasekuracji fitosanitarnej”

Skuteczna walka z bakteriozą pierścieniową ziemniaka wymaga stałego podnoszenia wiedzy wśród producentów o zagrożeniach powodowanych przez bakterię Cms, drogach jej rozprzestrzeniania się, a także sposobach eliminacji tych zagrożeń. Obok kwestii fitosanitarnych, w tym także obowiązków wynikających dla producentów działających w poszczególnych sektorach produkcji ziemniaka, szkolenia powinny dotyczyć także technologii produkcji, integrowanej ochrony, czy też jakości żywności. W tym celu organizowane będą przez Ośrodki Doradztwa Rolniczego specjalistyczne szkolenia kierowane do producentów ziemniaka.

W ramach szkoleń popularyzowane będą także wyniki badań dotyczących bakteriozy pierścieniowej ziemniaka, w tym np. skutecznych metod dezynfekcji narzędzi i urządzeń wykorzystywanych w produkcji, opracowywane na rzecz Ministerstwa przez instytuty badawcze w ramach programów wieloletnich.

Szkolenia będą prowadzone przy współpracy z PIORiN oraz organizacjami branżowymi.

2. Wyeliminowanie nieprawidłowości na krajowym rynku ziemniaka

Konkurencję dla polskich ziemniaków na rynku krajowym stanowią ziemniaki sprowadzane zarówno z państw trzecich, jak i innych państw członkowskich Unii Europejskiej.

Producenci ziemniaka wskazują przy tym, że nierzadko konsumenci wprowadzani są w błąd co do kraju pochodzenia ziemniaków – wynika to zarówno z celowego zafałszowywania miejsca ich produkcji, jak i „niedbalstwa” sprzedającego.

Kolejnym dostrzeganym przez producentów problemem jest niewłaściwe, wprowadzające w błąd kupującego, używanie pojęć „ziemniak młody” i „ziemniak wczesny”. W Polsce powszechnie używana jest nazwa „ziemniak młody” na oznaczenie „ziemniaków wczesnych” i konsumenci traktują oba te terminy jako synonimy. Tymczasem odnotowywane są przypadki stosowania nazwy „ziemniaki młode” w odniesieniu do ziemniaków dojrzałych, co wpływa na decyzje konsumenta.

Działania powinny objąć zarówno ziemniaki towarowe, jak i sadzeniaki ziemniaka, których zdrowotność i wysoka jakość jest kluczowym elementem dla osiągnięcia celów niniejszego programu.

2.1 Wprowadzenie przepisów zobowiązujących do podawania kraju pochodzenia w przypadku obrotu ziemniakami oraz właściwego oznaczania ziemniaków młodych

Przeprowadzona zostanie zmiana przepisów w celu wprowadzenia dodatkowych wymagań dotyczących podawania kraju pochodzenia w przypadku obrotu ziemniakami oraz doprecyzowania nazewnictwa stosowanego do oznaczania ziemniaków młodych. W tym celu przyjęte zostaną:

- 1) *rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych* – wprowadzony zostanie obowiązek podawania państwa pochodzenia dla ziemniaków w handlu detalicznym. Informacja o państwie pochodzenia ziemniaków będzie dostępna w miejscu sprzedaży w przypadku sprzedaży ziemniaków „na wagę” poprzez ujęcie jej na wywieszce towarzyszącej bezpośrednio prezentacji tych ziemniaków. W przypadku ziemniaków sprzedawanych w opakowaniach informacje te będzie trzeba podać bezpośrednio na opakowaniu. W przypadku ziemniaków sprowadzanych w opakowaniach z państw członkowskich Unii Europejskiej lub Republiki Turcji lub z państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) będących stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, na których opakowaniach nie byłoby informacji o kraju pochodzenia, informacja taka będzie umieszczona na wywieszce towarzyszącej bezpośrednio prezentacji tych ziemniaków.
- 2) *rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie oznakowania bulw ziemniaków innych niż sadzeniaki* – w celu zapewnienia łatwej identyfikacji pochodzenia bulw ziemniaka na każdym

etapie ich obrotu, obecne oznakowanie bulw ziemniaka zostanie uzupełnione informacją o ich pochodzeniu. Kraj pochodzenia będzie wskazany w języku polskim lub w formie dwuliterowego kodu ISO. Informacja o kraju pochodzenia bulw ziemniaka będzie podawana w przypadku ziemniaków importowanych z państw trzecich, a w przypadku produkcji unijnej – jeżeli są wprowadzane do obrotu przez podmiot inny niż ich producent. Wyeliminuje to nakładanie dodatkowych obciążeń na rolników.

- 3) *rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej ziemniaków* – wskazane zostanie, że oba terminy – „ziemniak młody” i „ziemniak wczesny” mogą być stosowane wyłącznie w odniesieniu do ziemniaków zebranych przed osiągnięciem pełnej dojrzałości, o skórce łuszczącej się, zbieranych na początku sezonu zbioru ziemniaków w kraju pochodzenia i przeznaczonych do sprzedaży bezpośrednio po zebraniu. Ziemniaki takie są bardzo delikatne, wrażliwe na uszkodzenia mechaniczne, wysychanie i nie nadające się do długotrwałego transportu.

2.2 Zwiększenie kar za naruszenia przepisów dotyczących produkcji i obrotu ziemniakami

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o *zmianie ustawy o ochronie roślin oraz niektórych innych ustaw* wprowadziła administracyjną karę pieniężną na poziomie do 5 000 zł za niewykonanie decyzji administracyjnej dotyczącej zwalczania organizmów kwarantannowych (w tym bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*) oraz do 12 500 zł za wywóz towarów (w tym bulw ziemniaków) do innych państw członkowskich bez wymaganych dokumentów. Działanie takie stwarza bowiem zagrożenie fitosanitarne dla innych państw członkowskich, a tym samym możliwość wprowadzenia wobec Polski dodatkowych restrykcji i ograniczeń w dostępie do rynku unijnego.

Kolejne rozwiązania, które mają zapobiegać procederowi przepakowywania przywożonych z zagranicy niektórych owoców oraz warzyw, w tym ziemniaków, i sprzedawania ich jako polskie, wprowadza ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o *zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia efektywności prowadzonych działań kontrolnych w zakresie niektórych rynków rolnych*. Przepisy tej ustawy nakładają obowiązek posiadania przez każdy podmiot wprowadzający artykuły rolno-spożywcze do obrotu, informacji umożliwiających identyfikację tych artykułów, aż do momentu ich zbycia. W przypadku niedopełnienia tego wymogu będzie nałożona kara pieniężna w wysokości do trzykrotnego przeciętnego wynagrodzenia za rok poprzedzający rok nałożenia kary, nie niższa jednak niż 200 zł.

W celu wzmocnienia nadzoru nad rynkiem ziemniaka wprowadzone zostaną jednak kolejne rozwiązania:

- 1) przeprowadzona zostanie nowelizacja ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o *ochronie roślin* zwiększająca kary za zafałszowanie w obrocie towarami podlegającymi regulacjom fitosanitarnym (w tym za zafałszowanie pochodzenia bulw ziemniaka) do 125 tys. zł;

- 2) wprowadzony zostanie, nowelizacją rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 kwietnia 2007 r. w sprawie szczególnych sposobów postępowania przy zwalczaniu i zapobieganiu rozprzestrzenianiu się bakterii *Clavibacter michiganensis ssp. sepedonicus* obowiązek zakupu w celach komercyjnych ziemniaków wyłącznie od zarejestrowanych podmiotów (tzn. zakupu z przeznaczeniem innym niż na własne, niezarobkowe potrzeby).

2.3 Prowadzenie ukierunkowanych kontroli zdrowotności, znakowania i jakości w obrocie ziemniakami

Za nadzór nad ziemniakami sprowadzanymi do Polski z państw trzecich oraz innych państw członkowskich odpowiada obecnie szereg służb:

- 1) Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa prowadzi kontrole fitosanitarne, obejmujące pobieranie do badań prób ziemniaków na obecność agrofagów kwarantannowych oraz sprawdzenie oznakowania bulw ziemniaków znajdujących się w obrocie w zakresie zaopatrzenia ich w numer rejestracyjny podmiotu;
- 2) Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Inspekcja Handlowa sprawdzają jakość handlową ziemniaków, w tym ich oznakowanie;
- 3) Państwowa Inspekcja Sanitarna odpowiada za bezpieczeństwo żywności pochodzenia roślinnego, w tym ziemniaków, dla konsumenta;
- 4) Krajowa Administracja Skarbowa weryfikuje prawidłowość działania podmiotów gospodarczych zajmujących się importem ziemniaków.

W 2018 r., odpowiadając na sygnały społeczne, zintensyfikowanie zostały działania kontrolne ww. służb. Przykładowo PIORiN przeprowadziła 1619 kontroli ziemniaków sprowadzanych do Polski, pobierając do badań 695 prób. W zakresie jakości handlowej Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów skontrolował 553 partie ziemniaków w 327 placówkach handlowych. Natomiast Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych skontrolowała 84 partie ziemniaków w obrocie przede wszystkim na rynkach hurtowych oraz u podmiotów konfekcjonujących (od marca do lipca 2018 r.) i przeprowadziła kontrole 22 partii ziemniaków na etapie importu z krajów trzecich (od stycznia do lipca 2018 r.).

Działania kontrolne w powyższym zakresie będą kontynuowane, z uwzględnieniem analizy ryzyka i liczby stwierdzanych nieprawidłowości w danym obszarze kontroli. Kontrole obejmować będą ziemniaki z rodzimej produkcji, ale także sprowadzane z innych państw członkowskich i państw trzecich (w szczególności tych państw, w których występują organizmy kwarantannowe ziemniaka).

3. Promocja polskiego ziemniaka na rynku krajowym i rynkach zagranicznych

Promowanie polskiej żywności, na krajowym, europejskich i światowych rynkach zbytu jest jednym z priorytetowych działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Mając na celu zwiększenie konkurencyjności polskiej żywności w kraju i na rynkach zagranicznych, Ministerstwo i podległy mu Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, na podstawie założeń *Strategii promocji żywności MRiRW*, wdraża spójne działania informacyjne i promocyjne dotyczące polskiej żywności wysokiej jakości, w tym warzyw oraz ich przetworów. Działania te obejmują także ziemniaka.

Działania promocyjne na rok 2019 r. będą w szczególności ukierunkowane na takie kraje jak: Wlk. Brytania (5 miejsce w eksporcie ziemniaków), Niemcy (3 miejsce), Republika Czeska (11 miejsce), a także rynki krajów trzecich.

Działania te będą opierać się m.in. na:

- 1) **promowaniu produktów rolnych i żywnościowych**, w tym warzyw, metod ich produkcji, a także znaków i systemów jakości produktów rolnych i żywnościowych;
- 2) **lokowaniu kontekstowym** wybranych produktów rolnych i spożywczych, w tym warzyw, we wszystkich wydarzeniach lokalnych i ogólnopolskich organizowanych przez MRiRW i KOWR – stoiska informacyjno-promocyjne „Polska smakuje”;
- 3) **zwiększaniu dostępności do lokalnych i regionalnych producentów żywności wysokiej jakości**, poprzez m.in. rozwój strony internetowej i aplikacji mobilnej Polska Smakuje oraz wspieranie i obecność ze stoiskiem informacyjno-promocyjnym podczas lokalnych inicjatyw, które będą przyciągać konsumentów z całej Polski;
- 4) **promocji zasad prawidłowego odżywiania i informacji nt. wartości odżywczych produktów**, w tym kształtowanie wśród dzieci i młodzieży właściwych nawyków żywieniowych poprzez m.in. warsztaty edukacyjne dla dzieci „Lekcje zdrowia”, warsztaty kulinarne dla młodzieży ze szkół ponadpodstawowych oraz cykle kulinarne emitowane w telewizji w oparciu o produkty o wysokiej jakości, w tym warzywa;
- 5) **budowaniu patriotyzmu konsumenckiego** poprzez podkreślanie polskiego pochodzenia produktów, w tym oznakowanie krajowych ziemniaków informacją „Produkt polski”, na zasadach określonych w art. 7b ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2212, ze zm.).

Dodatkowo, branża owocowo-warzywna dysponuje Funduszem Promocji Owoców i Warzyw, ustanowionym na mocy ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o *funduszach promocji produktów rolno-spożywczych*. Głównym celem funduszu jest wspieranie marketingu, wzrostu spożycia i promocji owoców i warzyw. Komisja Zarządzająca Funduszu Promocji Owoców i Warzyw decyduje o przeznaczeniu dostępnych środków, tworząc roczne plany finansowe. Propozycje do planu

finansowego funduszu składa się w Kancelarii Ogólnej Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, w terminie do dnia 31 sierpnia każdego roku. Do zadań Komisji należy również opracowywanie strategii promocji branży na dany rok, w której mogą być wskazane priorytety w odniesieniu do polityki promocyjnej branży.

O wsparcie finansowe ze środków funduszy promocji mogą ubiegać się:

- 1) ogólnokrajowe organizacje zrzeszające producentów rolnych lub przetwórców produktów rolno-spożywczych mające miejsce zamieszkania albo siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy produkują lub dokonują obrotu towarami, o których mowa w ustawie, lub
- 2) ogólnokrajowe organizacje branżowe i międzybranżowe zrzeszające producentów lub przetwórców produktów rolno-spożywczych inne niż określone powyżej, jeżeli ich cele statutowe są zgodne z celami funduszy promocji, tj. wspieraniem marketingu rolnego, wzrostu spożycia i promocji produktów rolno-spożywczych.

Środki funduszy promocji mogą zostać przeznaczone na działania mające na celu informowanie o jakości i zaletach produktów oraz działania mające na celu promocję spożycia poszczególnych produktów, badania naukowe i prace rozwojowe mające na celu poprawę jakości owoców i warzyw, a także prowadzące do wzrostu ich spożycia.

Wojciech

Z-ca DYREKTORA DEPARTAMENTU
HODOWLI I OCHRONY ROŚLIN

Krzysztof Kielak

SEKRETARZ STANU

Szymon Giziński

DYREKTOR DEPARTAMENTU
Hodowli i Ochrony Roślin

Bogusław Rzeźnicki

wz. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETARZ STANU

Rafał Romanowski